

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XI. Apparatus Pontificis ad morum emendationis, & Concilij Diploma.
Res Parmæ ac Placentiæ iterùm

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

tus Mediolanensis; eam videlicet urbem unâ cum Placentia aperte ad Cæsarem pertinere: altera Gonzagæ, existimantis, in magno semper discrimine versaturam Mediolanensem ditionem, dum ex vno latere obsideretur agro Pedemontano tunc occupato à Gallis, Austriacorum Monarchiæ æmulis implacabilibus; ex altero Parma à Farnesiis possessâ, qui cum se læsos spoliatosque putarent, erant ipsi pro hostibus putandi. Ideò Nuntio responsum est, optare Cæsarem, eam causam Iure decerni; quod ius vim sonabat, quippe quæ tamquam dextera est, quæ Ius non tantum robore munit, sed ratum facit. At quemadmodum inter priuatos sufficit iuri vis per minas intentata, & paucorum satellitum; inter Principes vis necesse est in opus deducta, & ingentium copiarum.

1550.
Vide Adrianum lib. 8.
Ex Pontificis responso ad Pighinum, 14. Octobr. 1550. infra referendo.

C A P V T XI.

Apparatus Pontificis ad morum emendationis, & Concilij Diploma. Res Parmæ ac Placentiæ iterum agitata; & Concilium indictum.

Pontifex his acceptis responsis, adiecit confestim animum Diplomati, ad reformandos mores conficiendo. Demandata prius cura Massarello, qui erat à secretis Concilio, & tunc Pontifici operam dabat in principalibus litteris conscribendis, ut res in eo genere propositas Concilio, sed ab eo non sancitas, in ordinem digereret; ac postea Ceruino & Polo, suis olim collegis, Romam ad id accersitis, & Morono Germanicarum legationum perito, à quibus unâ cum reliquis varia consilia habita sunt, & sæpè in frequenti Senatu sententiæ dictæ. Quin etiam in eo decretum fuit, ut singulis hebdomadis bis terte coram Purpuratorum antiquissimo ea de re Patres differerent, & semel coram Pontifice. Sed semper illud ipsum tandem compertum est, quod Paulum toties ab huiusmodi consilio perficiendo dimouerat; nimirum, inter tot ac tantas quæ tunc feruebant cupiditates ac suspiciones, legem omnem ad restituendos mores latam incursum in reprehensiones prauasque interpretationes communitatis, nisi legislatorem ageret ipsa communitas. Plures quoque conuentus habiti sunt ad concinandum Diploma Concilij, ad cuius festinationem Pontificios extimulabat Cæsar, itineris Hispanici cupidus; tametsi propinqua hiems spem omnem ademisset Synodi cogendæ, donec per tempora commodiora liceret. Sed interim sollicitudinem non modicam ingerebat Parmense negotium; ex quo tamquam è quodam

In Diario, 28. Septemb. 1550.
In Actis Consistor. & Diariis, 3 & 23. Octobris, & 18. Nouembris 1550.
Diarium, 23. Octobr. & 9. 12. & 13. Nouembris 1550.
In litteris Pighini: & indicatur in Diario, 8. Octobr. 1550.

*Historia
Concilij Tri-
dentini
lib. II.*

1550. cæco Vesuviano igne poterat repentinum aliquod incendium erumpere.

^e Diarium,
30. Julij, &
8 Augusti
1550.

Pergebat Iulius singularem in Farnesios amorem præ se ferre, ¹ ad eò ut dies aliquot diuernerit in vtrisque Alexandri Cardinalis ædibus, tum in alteris, quas patrimonij iure possidebat, tum in alteris, quæ Procancellarij nomine ad eum spectabant, & per insolitum honoris exemplum ibidem Senatam habuerat. Huius igitur benevolentia gratia, simulque ut eam familiam retineret, ne Cæsari ferrum iugulo intentanti Gallicum clypeum opponeret, adeoque quietem Italiae, cogendaque Synodi consilia perturbaret, quamquam Alexander Cardinalis extra urbem in amœnioribus propè locis degeret, eum de singulis quibusque certiore reddere Pontifex, quæ in earum tractatione rerum contingebant, ^f pollicitus se numquam Parmæ Farnesiusque defuturum: atque ex altera parte apud Cæsarem summo studio contendebat, ut res ad concordiam perduceretur. ^g Quare accepto à Cæsare quod retulimus responso, per Pighinum reposuit, Post orbem conditum ægrè adduci posse exemplum litis inter supremos duos Principes, nullique communi arbitro subiectos, quæ in alio præterquam in Martis tribunali fuerit dirempta: si Iurisperiti Mediolanenses manifestum ius in eas vrbes Cæsari tribuebant, nihilominus idem ius Pontifici tribui à Iurisperitis Romanis. Opportunius itaque nihil videri quam propositam tolerantiam: hanc vtiliorem Cæsari fore, cum per eam aliquo modo spolij vitio purgato, eius possessioni honestior species obtenderetur: Octavius Farnesium non esse tantæ potentia Principem, qui Cæsaris ministris tamquam arma illaturus metum incuteret, præsertim vbi non solum caueretur ne nouæ munitiones excitarentur, sed iam constructæ inter Parmam & Placentiam, vrbes inter se satis distantes, destruerentur. Ad hæc Iulius hortabatur. Verum vbi Cæsar, si oblatis acquiescisset, pacificam perpetuamque Placentia possessionem sibi firmasset, datâ ab ipso repulsâ omnia & Reipublicæ & Religionis negotia sibi peruerit, effecitque ut non solum ipse Parmam non acquisierit, sed ut satius tandem duxerit Placentiam restituere.

^f Diarium,
14. 16. &
18. Septembris
1550.
^g Litteræ ad
Pighinum,
13. Octobris
1550.

^h In litteris
iam dictis
Pighini.

In Comitibus itaque propositum Germanis fuit, ut se Concilio subderent: & quoniam formæ, quâ res proponenda erat, apponebatur, *Concilium Tridenti continuandum*, Nuntius, cui fuit ostensa, illi repugnauit, ^h ne translationi legitimæ officeretur: quare alie voces adhibita sunt. Mauritius nouus Saxonie Septemviri Concilium postulauit, quod à Pontifice minimè penderet, & in quo Confessionis

fectionis Augustanæ sectatores suffragij iure potirentur: quod reiectum fuit, quippe Decretis superioris conuentus contrarium. Alij tum Catholici tum Protestantes absolutè consenserunt. ^k Proinde Cæsar subiectionem Germaniæ Pontifici exhibuit: hic verò promulgauit in Senatu Diploma, quod ipse integrum dictauit, ^l *de Concilio Tridenti resumendo*, indicendoque Kalendis Maiis.

⁴ Narratur à Suauis, huiusce Diplomatis verba displicuisse Cæsari, virisque Catholicæ Religionis studiosis, quippe verba quæ (pro eo quod ipse hic indicat, & alibi confirmat) continuationem Tridentini Concilij apertè significabant, adeoque spem omnem Protestantibus adimebant præterita Decreta iterùm expendendi; quæ spe demptà eò conuenturi non erant. Præterquam quod, ait ille, nimis dilucidis grauidisque formulis ostentabatur, velle Pontificem Synodo præsidere: subditque, Oratorem Mendozam tentasse, sed frustra, vt ea mitigarentur. Nihil horum mihi compertum est: imò compertum est, alteram partem haud veram esse, alteram haud similem veri. Verum non est, haberi verba in Diplomate, quæ continuationem sonent; sed ea Suauis appingit, vt in lectorum animos per insidias irreat hæc persuasio, ortam scilicet litem inter Carolum & Paulum, ab huius successore fuisse Cæsari adiudicatam: eius rei gratiâ, quasi ad horum ius vindicandum, Cæsar contenderat, per tot solemnes actiones translationem tamquam irritam oppugnans; ideoque, sicuti antea narrauimus, voluerat continuationis vocabulum adhibere, cum in Comitibus rem proposuit, quod opportunè fuit à Nuntio reiectum; neque vsquam ea vox in Diplomate reperietur, sed, *resumere, & prosegui*. Verum neque verisimile est, Cæsarem & Catholicos agrè tulisse, quòd Pontifex in suo Diplomate disertis verbis usus fuerit, seu pro certis sumendo, & ab omni quæstione subducendo firmata Decreta, seu affirmando, suum esse indicto Concilio præsidere. Quod spectat ad primum, nonne cum ipse, tum ipsius decessor, tot publicis libellis etiam per typos impressis id ipsum semper declarauerant? Quid porro? Nonne Cæsar ipsis per suas contestationes & Bononiæ & Romæ habitas, typisque vel ab hæreticis vulgatas, continuationem superioris Synodi efflagitarat? Quod spectat ad alterum, quænam præsidendi Concilio prærogatiua prænuntiabatur futura per hoc Diploma amplior eâ, quæ per Pauli Diplomata pronuntiata fuerat, eiusque ætate in Concilio exercita? Si ergo Cæsar in iteratis petitionibus ac denuntiationibus, quas narrauimus, commendarat semper, comprobaratque Synodum Tridentinam iam habitam, adeoque eius formam ibi seruata; quo pacto ipsi; vel.

1550.
i Brousius an-
no 1550.
k 14. No-
uembriis
1550.
l Litteræ
Dandini ad
Nuntium
Venetiis,
18. Octob.
1550.

Historia
Concilij Triden-
tini
lib. II.

1550. vel aliis, à quibus iijlibelli & editi & celebrati fuerant, mirum videri poterat, Concilium hac ratione fuisse à Pontifice indictum? Sed postquam hoc Opus primum in lucem prodiit, certò cognoui, hoc ipsum vt falsi speciem præ se ferebat, perinde reuerà falsum esse; cum in volumine litterarum Dandini, qui à secretis erat Pontifici, compererim, à Iulio Diplomati promulgationem Romæ, eiusque per typos editionem, fuisse tantisper retardatam, dum illud à Cæsare legeretur, & in Germania vulgaretur; ipsum verò Diploma^m per alias Pontificias litteras ad Carolum delatum, prætermisso huiusmodi litterarum officio erga reliquos Germaniæ Principes, eò quòd per illud Diploma suspensum Concilium resumebatur, non aliud conuocabatur: ⁿ & reipsà neque Diploma vulgavit, nec typis dedit, donec factus est certior à Pighino, id Cæsari probari, ^o qui subinde in Comitibus illud promulgari iussit.

^m Litteræ Dandini ad Nuntium apud Cæsarem, 17. Decemb. 1550.
ⁿ Litteræ Dandini ad Martinengum, Nuntium apud Romanorum Regem, 3. Ianuar. 1551.
^o Ex litteris Dandini ad Nuntium apud Cæsarem, 27. Decembris 1550.
^p Ex Dandini litteris ad eundem, 23. Ianuarij 1551.

Progreditur Suavis: Cùm euulgasset Pontifex Cæsare inconsulto illius tenoris Diploma, vulgatum fuisse vicissim à Cæsare 13. Februarij anno 1551. Comitiorum Decretum, quod communiter Pontificio Diplomati in omnibus sui partibus opponi putabatur. Mirum sanè scriptorem! non illi veniebat in mentem, paulò antè, dum ipse Comitiorum Decretum referret, dictum à se fuisse, haberi in eo Decreto, *Cunctos Imperij Ordines tum superioribus tum presentibus Comitibus statuissè se Concilio subdere, adeoq; Cæsarem egissè cum Pontifice, & ab eo impetrassè, vt Synodus Tridenti reponeretur Kalendis Maiis anni futuri: quo à Pontifice præstito, & perlectà ac proposità conuocatione, æquum esse in eadem sententia persistere, vt cum ea, quâ par est obedientia, Concilium præsolentur, eiq; intersint?* Quânam igitur ratione huiusmodi Decretum, cùm ex opinione communi, tum ex rei veritate, poterat in cunctis sui partibus opponi Pontificio Diplomati, quando illic Cæsar imperabat, vt omnes acquiescerent Synodo à se antè impetratâ, & per illud ipsum Diploma à Pontifice indictâ? Sed oppositiones hæc commentitias singulatim consideremus.

Quas ille affert, ad tres rediguntur. Duæ priores sunt: *Hic vult Concilium dirigere, ille curare vult, vt omnia ordinatim ac legitime fiant.* In quonam sita est oppositio, in reipsa, an in modo? Profectò non in re: nec enim eo Diplomate præcipiebatur, cuncta ordinatim legitimeque non peragi, nec ferri sententias secundùm sacras Litteras, & Patres. Hæretici porrò id abnuebant, qui, neglectis Patrum auctoritate atque interpretationibus, contendebant ad sacras dumtaxat Litteras rem coarctandam, pro ipsorum libidine explicatas.

Neque

Neque pariter dissidebant in modo, perinde quasi & Pontificium Diploma, & Cæsareum Decretum sibi munus tribuerent dirigendi Concilij: siquidem volebat Pontifex illud dirigere, sed tamquam illius caput & Præses; quæ dignitas in ipso à Decreto Cæsareo agnoscebatur per ea verba, quòd Cæsar à Pontifice Synodi conuocationem impetrarat; cùm in aperto sit, inferioris esse impetrare, superioris conuocare Concilia: ex altera parte Cæsar per Decreti verba, quæ ab ipso Suauis recitantur, declarabat, velle se Synodi curam gerere, tamquam *Ecclesia sanctæ aduocatum, & Conciliorum defensorem*. Quis autem nesciat, aduocatum neque Principem neque iudicem esse, sed ministrum? Nouum fortasse, Pontificioque Diplomati contrarium erat, quòd Cæsar Concilij securitati, prosperoque successui opem suam commodaret?

7 Postrema, quam recenset Suauis, discrepantia talis est: *Hic vult continuare, ille verò vult, unicuique licere pro sua conscientia res proponere*. Hanc vocem, *continuarè*, iam ostensum est potius fuisse à Cæsare expetitam, sed à Pontifice repudiatam. Verùm quod attinet ad recipienda iam sancita Decreta, præter ea quæ paulò antè memorauimus, an non ipse Suauis refert, in Comitiorum Decreto affirmari, impetrasse Cæsarem à Pontifice, vt Tridenti Concilium reponeretur? Ipse igitur fatebatur, Concilium reuera Tridenti fuisse; nihil enim, vbi non fuit, vniquam reponitur; adeoque comprobabatur, præteritas sanctiones Tridentinas per non minorem auctoritatem confectas fuisse, nec minus firmas ac legitimas habendas esse quàm futuras. Nec, *posse res proponere pro conscientia*, idem significat, quod *posse aduersus præteritas definitiones proponere*. Quin etiam id perinde fuisset, ac aduersus Fidem Catholicam, adeoque contra conscientiam proponere.

Sed oportet ad Parmenses controuersias aliquantulum diuertamus, à quibus res Concilij plurimum pependerunt; cùm microcosmus æquè ac megalocosmus compositum quoddam sit è spiritu & corpore, vbi quamuis spiritus princeps præsit, tamen in agendo plurimum seruo alligatur.

Historia
Concilij Tr
dent.
Pars II.
SIV
6